

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Félszáz évre	-----	44 L.
Fel évre	-----	22 L.
Negyed évre	-----	11 L.
Egy szám ára	-----	1 L.

Felelős szerkesztő:

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden pénteken.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.

TELEFON: 2-37. SZÁM.

Petőfi Sándor esztendeje.

Ennek az esztendőnek utolsó éjszakáján lesz kerek száz esztendeje, hogy a legnagyobb magyar dalköltő megszületett. A hálás nemzeti kegyelet ezért ezt az esztendőt a Petőfi emlékének szenteli.

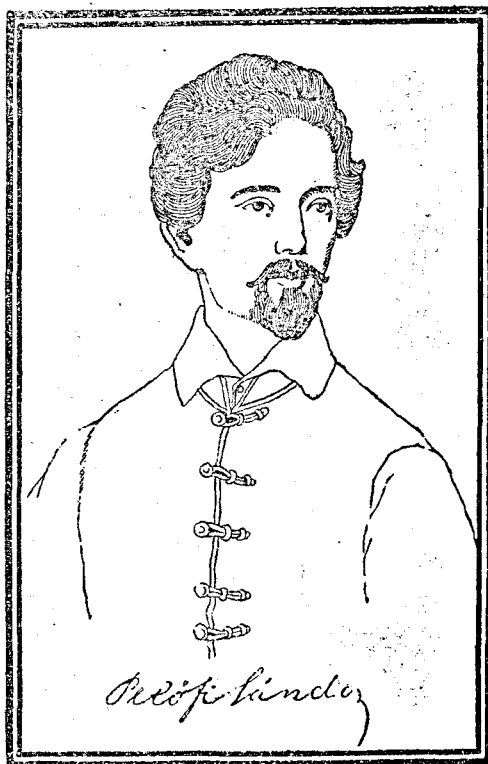
Mint csaknem minden nagy ember, Petőfi sem palotában pillantotta meg a napvilágot: egy kiskőrösi mészáros nádfődeles kis házikójában született. Csak 26 esztendőt élt, lázas, nyugtalan és nyughatatlan életet. Ugy rohant át rajta a halhatatlanságba, mint a mesebeli táltos-paripa: parazsat nyelt és tüzet fújt, rugta a port és táguló orrlíkokkal szitta a korlátlan szabadság éltető levegőjét, pillanatok alatt járta be a végtelent s Képzletország csodás kincseivel megvakoltan tért haza fiatal gazdájához, az elátkozott királyfihoz, a mindenkitől elhagyott, társtalan szegény magyar nemzethez, hogy elmondhassa: „Ha nem születtem volna is magyarnak, e néphez állanék ezennel én, Mert elhagyott, mert a legellihagyottabb minden népek közt a föld kerekén.”

Mit hozott ez a szeretet nekünk? Érdemes rajta elgondolkozni a száz éves évforduló alkalmából. Hozott először is nemzeti önértetet és büszkeséget, a küzdelmekhez és megpróbáltatásokhoz erőt és önbizalmat. Nem, nem

vagyunk már társtalanok.

Erőnk a megpróbáltatás, bizalmunk a magunkban való hit s rokonaink -- rokonaink a Hadak útjának mindent látó, mindent megértő és semmit el nem felejtő csillagtábor. S hozott, hagyott ránk örökéleti költeményeiben olyan örökséget, melyet százmillió nagy nemzetek is irigyelve irigyelhetnek s amelyekért az emberiség nagy asztalánál mindig tisztelt, becsült és csodált név lesz a magyar.

Mert ez a lobogó szemű gyerek-ember az ő 26 esztendejének csodálatos termékenységével a legnagyobb csoda. Iskoláit be sem fejez-

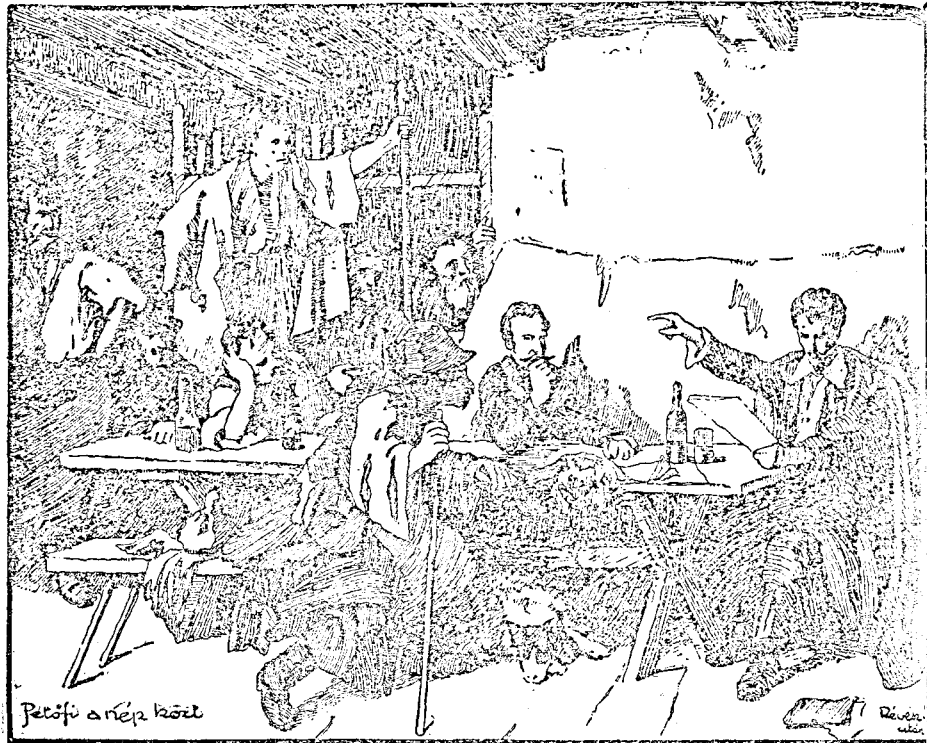

hette s 16 éves korában már katonának úzi balvégzete. Silbakol és seprí a kaszárnya udvarát s közben majd kiköpi a tüdejét. Kiszabadul s újra diákoskodik, de lelkét már elje-

gyezte magának a halhatatlanság, nincs nyugta, kinőtt az iskolából, színésznek csap föl, verseket ír, újságot szerkeszt, emésztő tűz égeti és űzi, hogy Bolond Istókként bekóborolja a két magyar hazát éhesen és rongyosan, de fanatikus prófétai hittel a maga és nemzete küldetésében. Járja és dagasztja a nyomoruság sarát, de testelke érintetlenül szűz marad minden piszoktól. Egy új Krisztus lakik ebben az országos csavargóban, a világszabadság, az ember-szeretet, a faját megváltó önfeláldozás vértanuhalált lihegő apostola. S a meg-

óhajtott és megáldott halál nem késik: a segesvári csatásokon egyszerre úgy eltűnik a szemünk elől, mint Ilyés próféta. Hiszékenyebb kor s megértőbb nemzedék talán még a tüzes szekeret is látta volna.

Eljön az idő, hogy azt is fogjuk tán látni, mert Petőfivel nem lehet betelni, mert Petőfi a távolság ködében egyre nő. Most eszmélünk csak rá, hogy Petőfi nem hiában jött közénk meghalni, nem hiában volt életében csak egyszer igazán boldog, itt közöttünk Koltón, nem hiában szerette úgy a székelyt. Petőfi, a világ-

Petőfi a nép közel

irodalom Petőfije elsősorban a miénk, ide-nyelvébe szakadt magyarságé. Verseskönyve a második bibliánk. Olvassuk, hogy méltókérdemesek lehessünk erre a mi érettünk megdicsőült nagy szeretetre, amely, aki bizony mondom tinéktek:

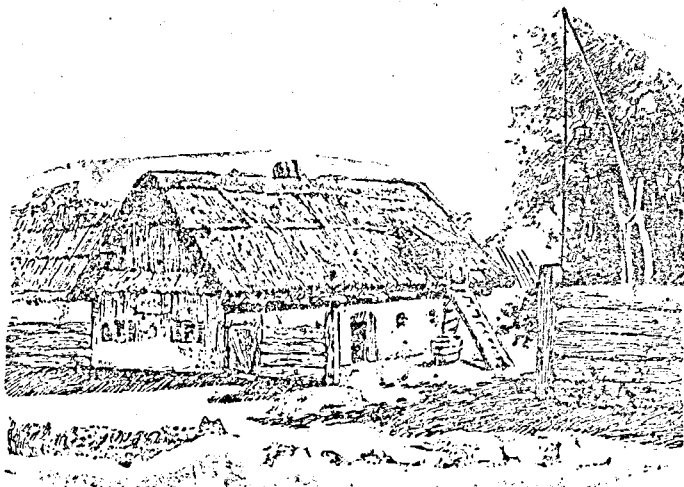
„Az istenség szent levele,
Melyet leküld magas kegyében
Hozzátok, gyarló emberek,
Amelybe örök igazságit
Saját kezével írta meg.“

Pálffy Márton

Gondolatok a mai faluról.

Az a szennyes áradat, mely a háborúval világra zúdult, a hegyormókat, a kimagasló írói tehetségeket sem igen kímélte. Nemcsak a művén, mikor olvassuk, szinte bántó érezhetni az iszapnak a szagát, mit a nagy áradat hagyott maga után. Költői gondolatokról szép virágai is csak lópvirágok. Egyik új írói nagyságunk ragyogó tollal, de sötét, világtalan lélekkel írja meg a magyar falunak a lálát, a magyar fajnak a végétét.

Hiszen szomorúnak elég szomorú ma magyar falu élete, de mégsem kétségbeesés. Csak a magukba húzódott, sötét csigalelek tudnak hamarosan pálcát törni a jövő felé.

Petőfi szülőháza, Kis-Körösön

azok, akik állandóan sötétségben járnak s lelkeik, mint elsuhanó fekete árnyak, egymásnak „jónapot“ nem, csak „jóéjszakát“ kívánnak. De akik szeretik a napfényt, kiknek tekintete meleg, lelke erős, bizakodó, kik az életnek komoly szeretői, nem léha udvarlói: azok az életnek mai temetőjében sem tudnak elcsüggedni. A sírnak éjjeléből a magasba néznek, halotti énekük is himnusz lesz:

Még áll reményünk, állani is fog,
Az igazság örök...

* * *

Ismertem egy kedélyes öreg embert, ki mint halottkém, a falu halottjait szokta jelenteni a papnak. Egyizben egyik rokona arra kérte: jelentse meg a Tiszteletesnek, hogy ő vallását el akarja hagyni. A halottkém felment a paphoz:

— No mi a baj öreg? — kérde a pap baljós tekintettel, sejtven, hogy temetés készül.

— Halottunk van, Tiszteletes ur.

— Gondoltam. Milyen halott?

— Élőhalott!

A halottkémi jelentés tisztán ráolvasható az életnek ama megcsufolóira, kik a szépnak valóságáról a rútnek vallására tértek át, kik a lélek eszményeit sárbatapossák s egy kézlegyintéssel intézik el a magyar faj templomát, létét és fennmaradását. Olyanok ezek az élet vizében, mint a félszegűszo halak, melyek addig feküdtek a tenger iszapjában, míg mind a két szemük egy oldalra vándorolt s a másik oldalon többé nem látnak semmit.

A fajnak múltjához és műveltségéhez, szívéhez és eszéhez hűnek maradni nemcsak kizárólagos faji, hanem elsősorban is mindenképp fölöött állami érdek. Hiába hangoztatjuk, hogy új államjogi helyzetünkben is becsületos polgárok leszünk. Addig nem szerethetünk másokat, míg magunkat sem becsüljük.

Mi magyarok pedig nem tudunk gyűlölni. Szépen mondta egy politikusunk: a magyar nép szíve olyan, hogy abban nincs helye az idegen nép elleni gyűlöletnek.

De helye van a testvériség érzelmének, a békeség vágyának és a munkaszeretetnek. És legfőképpen a hitnek, a törhetetlen erős, férfias hitnek. Föl kell tehát építenünk a lélek leromlott királyját, a hűséget és becsületességet, ezeket a messzenéző őrtornyokat. Virrasztanunk a múlt erényeit és eltemetünk a bűnöket. Ebben a falunak jövő élete s az élet megerősödése.

* * *

Drága falum! Dolgos, szerény, virágerdős falum! Mig áll a templomod, a felnöttek iskolája s iskolád, a kicsinyek temploma: te is állani fogsz! Egyszerű, tiszta, muskátlis ablakházaiddal, békés tűzhelyeiddel s e tűzhelyeken a kegyeletes emlékezettel a jövőt karolod által s szülőfölded, véred forró szeretete, mintegy lebirhatatlan őserő, kifejt a halál szorongató karjaiból. Látásod tiszta, járásod biztos és határozott lesz s munka nélkül is célhoz juthatsz. A sors megalázott, az élet megvert. Gazdag voltál a vesztéshez, ne légy szegény a próbák viselésében. Gazdag vagy most is, mert van lelked, viharszántott éltedben is derüs lelked, igazságszerető, Istentkereső küzdve-küzdő és bizva-bizó néped. Néped, melynek az elbukás keservei között is áll reménye, hogy az ő életének igazsága van és az igazságnak élete van, nem múltó évekhez kötött, hanem örökélete. Nép, mely méltó a boldog jövőre, mert a múlttal együtt azt is megbünhődte...

Keresztesi Dénes.

A román politika hirei.

Take Jonescu miniszterelnöki kinevezése nem oldotta meg a válságot. Minden vonalon a legnagyobb bizonytalanság tapasztalható. A királyt elszomorította a pártok közötti egyenetlenség, ami arra mutat, hogy a politikai pártvezérek nem törődnek a súlyos helyzettel. Általában az a felfogás alakult ki, hogy a kormány átmeneti jellegű, beszélnek olyan kormányról is, mely a pártokat egyesítené. A vasárnap tartott minisztertanács foglalkozott a helyzettel, a készen levő törvényjavaslatokkal. Szó esett az adójavaslatokról, a cenzura megszüntetéséről, de eddig semmi irányban nem történt döntés. A parlament megnyitása január 17-én lesz, ha addig nem sikerül a megegyezés. Új kormány jön, az is megtörténhetik, hogy a jelenlegi kormány felhatalmazást kap az új választások megejtésére.

A Magyar Szövetség köréből.

Múltkoriban számunkban — az illetékes ténylezőktől nyert felvilágosítás után — jeleztük, hogy a Magyar Szövetség központja megkezdte működését. A rendőrség kihágási ügyosztálya ugyanis arról értesítette a Szövetséget, hogy miután kihágás nem forog fenn, az eljárást megszünteti, az iratokat és az irodahelyiséget átadja. A mondott időre megjelent a szövetség megbízottja az iroda és az iratok átvételére, azonban érthetetlen okokból az iratok átadását egyelőre megtagadták. A vármegyei prefektus lapunk felelős szerkesztőjének kijelentette, hogy a szövetség ügye minisztertanács elé tartozik, annak döntése előtt a szövetség működését csak a törvényben előírt 40 nap letelte után kezdeni meg a döntésig ideiglenesen.

KÜLFÖLD

Anglia véres harcokban verte le az egyiptomiak fölkelését. Különösen a fővárosban, Kairóban folytak elkeseredett utcai harcok. Az angolok páncélos autókkal, gépfegyverekkel, repülőgépekkel támadták meg a fölkelőket és sikerült föléljük kerekedni. A vidéken azonban vészesen terjed a forrongás, Anglia kénytelen rémuralommal föntartani befolyását.

Ausztria kudarca. Ausztria a soproni szavazás eredménye ellen tiltakozást jelentett be a nagykövetek tanácsához. A tiltakozásnak azonban nem volt foganatja, a nagykövetek tanácsa a népszavazást jóváhagyta s így Sopron és vidékének jogi helyzete véglegesen tisztázódott. Az Ausztriához csatolt területeken a rossz pénz és a bevezetett rekvirálások miatt nagy az elégedetlenség. Sopron átadása újév napján meg is történt. Délben az ősszes harangok félórás zugva bongva hirdették a nagy örömet, amely az egész magyar népnek öröme. A Széchenyi-téren a nemzeti hadsereg egyik tábornokának és a magyar kormány képviselőjének adta át Hamelin francia tábornok a nagykövetek tanácsának jóváhagyó végzését. A magyar tábornok a kormány nevében megköszönte a szavazás alkalmával tanusított pártatlanságot és egyúttal átvette a szavazó terület fölött való katonai hatalmat. Ez alkalommal Thurner Mihályt, Sopron polgármesterét, hatalmas küldöttség üdvözölte. A polgármester beszédében kifejezte, hogy a nagynémet nemzet nem veheti rossz néven Sopron német lakosságától, hogy Magyarország mellett szavazott, mert az ezeréves haza mindig úgy bánt velük, mint édes gyermekeivel.

Törökország forradalmi kormánya Kemal pasa vezetése alatt megvédelmezte legfontosabb érdekeit az ellenséges nagyhatalmak ellen. Most egyik török törzs, a kurdok törzse, külön kormányt alakított és a perzsákkal véres harcot kezdett. A perzsák állítólag ezernél több halottat vesztek.

A kis antant követelése. A kis antant két harcias állama, Csehország és Jugoszlávia minden alkalmat megragadnak, hogy Magyarország életét megnehezítsék. Terveket dolgoznak ki, amelyek arra irányulnak, hogy Magyarországot elvágják nyugati kereskedelmi összeköttetéseitől, mostan meg újból azzal a követeléssel állanak elé, hogy Magyarország fizesse meg azokat a költségeket, amiket nekik a Károly trónfoglalási kísérlete okozott. Vagyis Magyarország jutalmazza meg jóakaró szomszédait, amiért hadi mozgósításokat rendeztek ellene. A nagy antant bizonyára újból leintí a méltatlan követelődzéseket.

Olaszok Jugoszlávia ellen. Sebenico városában a horvát lakosság bántalmazta az olasz katonaságot. Ennek az ügynek alighanem súlyos következményei lesznek, mert Olaszország teljes elégtételt kér a sérelmért. A dalmát kikötőkbe nagy olasz hadihajók érkeznek, hogy a fenyegetésnek nyomatékot adjanak.

Nem nyughatnak az oroszok. Bukaresti jelentések szerint a Dnyeszter román partja ellen az orosz bolsevikiek támadásokat intéznek. A támadókat visszaveri a határőrség, sokan el is esnek közülük, mégis megismélik betöréseiket.

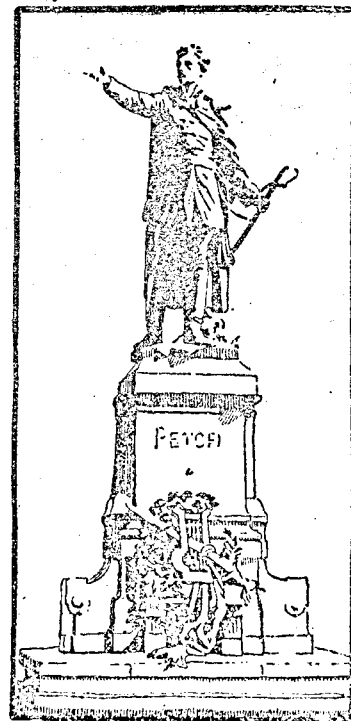
Az oroszok hangulatára különben világot vet az a beszéd, amelyet Trockij tartott Moszkvában. Trockij szerint az európai államok Oroszország ellen készülnek és Oroszországnak a telet arra kell felhasználnia, hogy hagseregét harcképessé tegye és tavasszal képes legyen minden támadással szembeszállni.

HÍREK

A Bánát megnyilatkozása. Némely magyar lapok azt akarták elhíttetni, hogy a Magyar Szövetség mai szervezetében nem képviseli a romániai öszmagyarságot. (Megjegyezhetjük, hogy ennek a főfogásnak nagy része volt abban, hogy a hatóság a központi működését felfüggesztette.) A többek között a Bánát magyarságának vezetőségéről is azt hirdették, hogy nem ért egyet a Magyar Szövetség központi vezetőségével. Ezt a hamis állítást élénken megcáfolják a Bánát vezető emberének nyilatkozatai. Szabolcska Mihály a kitűnő költő, és dr. Sztána Szilárd legutóbb tett nyilatkozatukban olyan értelmű célt tűznek a Magyar Szövetség elé, amelyet a központi vezetőség is teljesen magáénak vall. Ezt az egység nevében örömmel állapítjuk meg.

Újból megnyújtották az adóvallomások határidejét. Amint az új kormány kijelentéseiből sejteni lehetett az adóbevallások végső terminusát újból elhalasztották. A román távirati iroda szerint az új határidő januárius 20-ika.

A magyarok rokonal. Ittunk már arról, hogy a finnnek és japánok a faj rokonság ápolására megalakították a Turáni Szövetséget. Mostani számunkban a magyar-bolgár rokonság kérdését tárgyalja Dr. Karácsony János, a nagyhirű történettudós. Reményünk van rá, hogy más alkalommal is megütszeli lapunkat nagyértékű cikkeivel.

A segesvári Petőfi-szobor sorsa. A s-vári Petőfi-szobrot a háború alatt Budapestre szállították. Emlékezetünkben van Goga volt miniszternek nyilatkozata amely szerint ő mindent elfog követni, hogy a nagy költő szobra Segesvárra visszakerüljön. Sajnos, a minisztertervének megvalósítására nem került sor. Hír szerint a szobrot Kiskunfélegyházán fogják újból felállítani, amelynek lakói minden áldozatot megígértek, hogy a dicső költő szép szobra városukba kerüljön.

A székegyföldi Földmivész Szövetség munkáját rokonérzéssel figyeljük. Célja valóban nemes és áldásihozó az elszakadt magyarságra nézve. A gazda köröket akarja tömöríteni és egységesebb munkára bírni. Árucsarnokot akar létesíteni, ahol a gazda olcsón vásárolhat és tisztességes áron értékesítheti terményeit. Olvasó köröket szeretne látni minden községben, ahol farszto testi munka után a gazdák szórakozást és lelki művelődést találhatnak, ahol ügyeiket nyugodtan meg tárgyalhatnak és az ellentéteket elsimíthatják. Ifjúsági egyesületeket szervez, amelyek az ifjakat elvonják a duhaj kedvtelésektől. Vajha ezeknek a céloknak a megvalósítása minél szélesebb körben sikerülne!

Akik Magyarországra akarnak utazni. Eddig a Magyarországra szóló utlevelek láttamozását a bukaresti Magyar Követség végezte. Januárius második felétől a vizumszerzést Kolozsváron is ellehet intézni, mert a Magyar Követség erre a célra hivatalt rendez be. A részleteket annak idején közölni fogjuk.

A telepesek ügye. Az új kormány köréből vett értesülés szerint az agrártörvénynek azt a részét, amely a telepeseket birtokaik elvesztésével fenyegette, nem értelmezik szószerinti szigorúsággal. Csak a nyolcvan-száz holdas telepes birtokokból vesznek el olyan vidékeken, ahol a románságnak nincsen földje.

Nagy nyomoruság Budapesten. A magyar népjóléti miniszter egy interpelláció kapcsán elszomorító képet festett arról a nyomoruságról, amely Budapest közeposzlályát sújta. A hivatalnokok már jórészt a butoraikat is eladták s az idei télen alig lesz mivel segíteniök nélkülözéseikben. A pápai nuncius és a külföldi jótékony egyesületek levelet intéztek a miniszterhez, amelyben fölírják, hogy amíg ők szeretettel iparkodnak a magyar társadalom nyomorát enyhíteni, addig a gazdag magyarok semmit sem tesznek véreikért, ellenben százezer koronákat dözsölnek el. A népjóléti miniszter nagy helyeslés között jelentette ki, hogy ha a nagyvagyonok urai ismételt könyörgésre sem hajlandók emberi kötelességüket megadni, úgy a kormány erős kézzel fogja őket erre kényszeríteni.

A posta leromlása. A régi híres postát is kezdte az idő vasfoga. A szállítási költségek annyira megnövekedtek, hogy a legtöbb vidéki posta nem tudja föntartani a régi járatokat s így a vasutól távolabbra fekvő falukba hetenként alig egyszer-kétszer érkezik postai küldemény. Emellett a postamesterek fizetése is nagyon kevésre zsugorodott össze. Ezeket a bajokat a postavezérigazgatóság azzal akar segíteni, hogy a falusi postákat monopólium-cikkek árusításával akarja megbízni. Így a posta árusítaná a dohányt, cigarettapapírt, mindenféle bélyeget, gyufát, puskaport stb. A hírlapok árusításának jogát is a postaugynökségek kapnák meg. A postaugazgatóság ilyen úton 20 millió leu bevételt remél, amely összegből meg lehetne javítani a posta bajait. Az átszervezést márciusra tervezik.

Tüzek a bukaresti pályaudvarokon. A bukaresti északi főpályaudvaron karácsony vasárnapján nagy tűz ütött ki, amely a jegypénztárt s a kiviteli engedélyek hivatalos helyiségét teljesen elhamvasztotta. A tüzoitók munkája nagyon nehéz volt, mert a víz messze van az állomástól. A kár több millióra rug. A vizsgálat arra a föltevésre jutott, hogy a tüzet gyujto-

gatás okozta. A gyanút növeli, hogy nemsokára ezután a déli pályaudvar is kigyult, de itt sikerült a tüzet idejekorán eloltani.

Petőfi-kiállítás Párisban. A Petőfi Társaság legutóbbi gyűlésén Szávay főtitkár bejelentette, hogy a franciák Petőfi születésének századik évfordulója alkalmával Párisban Petőfi-kiállítást rendeznek. A főtitkár bejelentette azt is, hogy a százéves forduló Amerikában és Olaszországban is meg fogják tartani. Reméljük ifjúsági egyesületeinkben is sokat fogják olvasni és szavalni Petőfi gyönyörű verseit s jövő télire előkészítik egy lelkes Petőfi-émlékünnepély megtartását.

A 146 éves ember. Néhány nap előtt Páris egyik szállodájában megszállott egy öreg ur kísérelőjével. Az öreg ur a bejelentőlapra Djuró Chemadie-nak írta magát, a születési év rovatába pedig 1775-öt írt. A rendőrségen azt hitték, hogy tévedés van az évszám körül és felszólították, hogy javítsa ki. A török erre utlevéllel és egyéb okmányaival igazolta, hogy ő valóban 1775-ben született és 146 éves. Megkérdezték, hogy minek köszönheti hosszú életét, mire így válaszolt: A jó alvásnak. Egész életemben kerültem mindent, ami jó alvást zavarhatta volna.

Tizenháromezer leu lopott el a gyilkos feleség. Egy temesmegyei faluban borzasztó gyilkosságnak esett áldozatul egy Anigán nevezetű ember, aki nemrég tért vissza Amerikából, magával hozván 400.000 dollárt, amely 14 millió leu tesz ki és akit állítólag a felesége gyilkolt volna meg. A tettesnek sikerült elmenekülni s nem tartják valószínűtlennek, hogy Jugoszláviába szökött meg. Ezért a temesvári ügyészség jugoszláv hatóságokhoz fordult segítségért.

Piaci jelentés. Kolozsvári állatvásár dec. 28-án: Lovat 600—2400 leuért kínáltak darabonként és minőség szerint.

Sertés vásár: 1 drb. 130—140 kilós kövér disznó 2200 leu, szopós malacok darabja 60—70 leu. Prima kövér disznó élsúlyban kilója 16—19 leu.

Gabona piac: Közepes behozatal mellett nagyvékánként buza; 70—85 leu, kukorica 68 leu, zab 38 leu. — Dió kilója: 14 leu, hagyma kilója 4 leu, tojás darabja 1 leu 50 bani.

Aradi gabonapiacon kevés árú mellett éllénk kereslet mutatkozott. Métermázsánként buza: 290—300 leu, kukorica: 340—360 leu.

Csikszeredai gabonapiac: Litervékánként buza 58 leu, tengeri 47, árpa 31, zab 20, borsó 42, lencse 60 leu. Egy szekér búkkfa: 75 leu.

Szeszpiac hírei. Az italneműek ára a beálló hideg időjárás és a kivitel emelkedése miatt emelkedik. Középszerű bor ára literenként: 6—6.50, küküllőmenti 8—9, szilvórium 38—40, törköly 45, szesz adózatlan 12—13, adózott 37—38 leu.

Az adótárnok mellékjövedelme. A háború okozta erkölcsi hanyatlásnak egyik szomorú esete ami ilti következik. Kolozsmegyének mócsi járásában Onisiu Jeromos adótárnok az országuton revolveres támadásokat intézett a vásáros utasok ellen. A pénzszerzésnek

ez a módja végül is balul ütött ki, mert legutóbbi támadása alkalmával csendőrkézre került a jeles adóárnok.

Hazatérő hadifoglyok. A háború sok igazságtalan csapást és méltatlan gyászt hozott a magyar nemzetre. Még a hadifogságba esett magyaroknak is többet kellett szenvedniök, mint más nemzet fiainak. Ugyanis azóta, hogy Magyarországon megszűnt a vörös uralom és annak vezetői az igazságszolgáltatás büntető kezébe kerültek, az orosz bolsevista kormány a legszigorubb bánásmódban részesítette a magyar hadifoglyokat, különösen pedig a tiszteket. Hazatérésüket nem engedte meg, az ők sanyargatásával igyekezett a magyar kormányzatot a Kun Béla hívei iránt elnézésre kényszeríteni. A foglyok türehetetlen helyzete miatt a magyar kormány végül egyezsége lépett az orosz vörös uralommal. Ennek értelmében a magyar kormány Oroszországba szállítja a magyar bolsevista vezéreket, viszon, az orosz kormány haza engedi azokat a hadifoglyokat

MULATTATÓ

Petőfi dalaiból.

Reszket a bokor, mert...

*Reszket a bokor, mert
Madárka szállott rá.
Reszket a lelkem, mert
Eszembe jutottál.
Eszembe jutottál,
Kicsiny kis leányka,
Te a nagy világnak
Legnagyobb gyémántja.*

*Teli van a Duna,
Tán még ki is szalad.
Szívemben is alig
Fér meg az indulat.
Szeretsz, rózsaszálam?
Én ugyan szeretlek,
Apád, anyád nálam
Jobban nem szerethet.*

*Mikor együtt voltunk,
Tudom, hogy szerettél.
Akkor meleg nyár volt,
Most tél van, hideg tél.
Hogyha már nem szeretsz,
Az isten áldjon meg.
De ha még szeretsz, úgy
Ezerszer áldjon meg!*

Hull a levél a virágról...

*Hull a levél a virágról,
Elvlok én a babámtól.
Isten hozzád, édes,
Isten hozzád, kedves
Galambocskám!*

*Sárgul a hold az ég alján,
Mind a kettőnk oly halovány.
Isten hozzád, édes,
Isten hozzád, kedves
Galambocskám!*

*Harmat hull a száraz ágra,
Könnyek hullanak orcánkra.
Isten hozzád, édes
Isten hozzád, kedves
Galambocskám!*

akiket túszoznak visszatartott. Két ilyen tús szállítmány már megérkezett Magyarországra és a kormány Rigában hivatalt rendezett be, amely a többi szállítmányokat is szervezni fogja. A sokat szenvedett magyar foglyok Németországon át utaznak, ahol a lakosság nagy szeretettel köszönti őket, otthon pedig a hatóság és a társadalom ünnepies fogadtatással öleli keblére a hazatérő testvéreket. Képtünk eredeti felvétel után készült s a megérkezett foglyokat ábrázolja egy magyar vasúti állomáson. Amint látszik, némelyek asszonnyal és gyerekekkel jöttek meg. A menyecskék persze egyelőre idegenül néznek szét a magyar földön, de bizonyára örömmel fognak hozzásimulni a műveltebb környezethez.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Kolozsvárt, Piața Unirii (v. Mátyás király-tér) 7. szám.

Alaptőkéje: 10,000.000 Lei.

Tartalékok circa; 15,000.000 Lei.

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban és Gyulafehérváron. — Affiliált intézetei: Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. és Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Rt.

Áruraktárai a vasút állomás mellett.

*Lesz még virág a rózsafán,
Egymást még mi is látjuk tán.
Isten hozzád, édes,
Isten hozzád, kedves
Galambocskám!*

Rózsakokor a domboldalon . . .

*Rózsabokor a domboldalon,
Borulj a vállamra, angyalom.
Sugjad a fülembé, hogy szeretsz,
Hejh, milyen jól esik nekem ez!*

*Lenn a Dunában a nap képe,
Reszket a folyó örömébe',
Ringatja a napot csendesén,
Épen, mint én téged, kedvesem.*

*Mit nem fognak rám a gonoszok,
Hogy én istentagadó vagyok!
Pedig mostan is imádkozom . . .
Szíved dobogását hallgatom.*

Magyar-bolgár rokonság.

Vizsgáljuk meg egy kissé az állítólagos magyar-bolgár rokonságot! Szükséges tudnunk, igaz-e ez a rokonság? s ha igaz, milyen fokú? Mert bár örökölni nem akarunk, mégis a nemzetek érintkezésében hibás utakon elindulni nagy esztelenség! Erre is áll nagy költőnknek, Vörösmartinak bölcs mondata: Ábrándozás az élet megrontója!

Ha a mai Bolgárország történetét vizsgáljuk, az kétségtelen, hogy az a nemzet, amely a VII. században a Duna jobb partján bolgár birodalmat alkotott s azt négy századon át fenntartotta, török eredetű volt. Aszperuch, Kurum, Tervel, Omertag fejedelmeknek s a nyelvükből maradt töredékek igazolják ezt. Az is bizonyos, hogy e nemzet eredetileg a Volga folyó mentén lakott. Azért is nevezte ő magát volgárnak, azaz volgamenti lakósnak. E *volgár* szó aztán a szlávok ajkán bolgárrá vagy bulgárrá változott.

Annak az egykoron Volgamentén lakozott nagy török nemzetnek töredékei most is élnek a nagy orosz birodalomban. Szimbirszk és Szaratov váraktól nyugatra, de most csuvaszoknak hívják őket. E csuvaszok nyelvéből pontosan megállapítható, hogy az eredeti régi bolgárok a török nyelvnek nyugati tájszólását beszélték.

Ugyanazon nyelvi sajátságok mind meg vannak azon szavakban, melyeket a magyarok hajdan még a honfoglalás előtt döntövi vagy inkább azovitenger melléki hazájában a maguk nyelvébe átvettek.

Ebből tehát nyilvánvaló, hogy a magyar nép egy időben, úgy körülbelül az 500-ik esztendőtől a 800-ikig, olyan török csoporttal érintkezett, amely a törökség nyugati vagy másként bolgár ágával teljesen egy nyelvet beszélt. E török csoport volt a magyaroknál századokon át az uralkodó osztály, annak ruhái, fegyverei lettek nálunk szokásosakká. Mivel pedig ez az uralkodó török csoport magát onugur-nak hívta, a szomszéd népek a magyarokat is az ő uralkodó osztályukról onugur-nak vagy rövidítve ongur-nak, ungur-nak, enger-nak nevezték el.

A régi bolgárok tehát és a magyarok annyiban rokonok voltak, hogy a magyarokba V—VIII. századokban a bolgárokkal egy nyelvet beszélő s a törökség nyugati ágához tartozó onugurok beleolvadtak.

Mintegy új vérségi összeköttetés keletkezett a magyarok és bolgárok közt azáltal, hogy 1047-ben és 1066-ban a besenyők, ez a törökségnek a keleti ágához tartozó nemzet, részint belviszályok, részint a kunok támadásai miatt átkeltek a Dunán s ott a kereszténységet fölvevén, apró szövetségekbe szétosztván, lassan beolvadtak a bolgárokbá.

De már előbb, már Szent István király korában, (997—1038) megkezdtek a besenyők a beköltözést Magyarországra is, Mosonyvármegyétől Beszterce-Naszódig és Háromszékig alig van vármegye, ahol 2—3 besenyő községet ne telepítettek volna le a magyar királyok. Biharmegyében, Nagyváradtól nyugatra 2 ilyen község volt Erdélyben az alsófehérmegyei Besenyő, a küllői megyei Buzásbesenyő, a háromszéki Besenyő, a Besztercétől délnyugatra eső Besenyő s az oltmelléki Besimbák, magyarul Besenyőkpataka mind e szét szórt s idővel a magyarságba olvadt besenyő-népnek emléke.

1238-ban a tatárok rettenetes támadásai miatt a későbbi Moldovában és Havasely-ben (Havasalföldön) lakó kunok voltak kénytelenek menekülni. Egy részük a Dunán átkelve Bolgárországban telepedett le, a másik része, mint tudjuk, Magyarországra jött és századokon át együtt élt a magyarsággal. Lassan, lassan azonban elmagyarosodott, úgy, hogy 1750-ben már meghalt az utolsó kun ember, aki még valamicskét kunul tudott.

Ugyanez történt Bolgárországban is a kunokkal.

Ez volt tehát másik töröknyelvű nép, amely egyaránt beolvadt a magyarba és a bolgárba.

Összesen tehát három törökfajtájú népnek a magyarba és a bolgárba való beolvadása által többszörös vérségi kötelék támadt a magyar s a bolgár közt s ha mind a magyarok, mind a bolgárok közt nagyon sok kerekfejű, kerekarcu és sötét feketehaju férfi meg nő található, ez a két nemzetbe beolvadt török népek erős vérségi hatását mutatja.

De a mai bolgárok és magyarok közt óriási kü-

lönbségek vannak mind nyelvi, mind vallási és művelődési tekintetben.

Mert nagyon jól kell tudnunk, hogy a mai bolgárok nem törökök, hanem szlávok.

Minden államalkotó nemzetnek a gerince az állattenyésztő és a földmives osztály. Ez azonban se a magyarban se a bolgárban nem török, hanem a magyarban az ugynevezett finnugor, helyesebben finn-magyar nyelvcsaláddhoz, a bolgárban pedig a délszlávhoz tartozik.

A dolog úgy történt, hogy a kisebb számban levő, de fegyverrel és uralkodó török osztály ott Bolgárországban a 980-tól 1018-ig tartó szörnyű háborúban nagyon megfogyott s maradéka beleolvadt a meghódított szláv népbe.

A magyaroknál ugyancsak a folytonos harcolás addig csökkentette az onugorok számát, hogy a állattenyésztő és földmives finn-magyar eredetű magyarokhoz kénytelen volt alkalmazkodni s annak nyelvét felvenni.

A mai magyar és bolgár tehát egészen más eredetű és más nyelvű nemzet. Annyira más a nyelvünk, hogy igazán nehéz egyikünknek a másik nyelvét megtanulnia.

Még egy másik nagy baj van. Más a vallásunk, más a művelődésünk. Már pedig, hogy a balkáni népeknél milyen nagy dolog a vallás, mutatja a pomákok esete. Ezek vérbeli bolgárok, bolgárul is beszélnek, de mintegy 400 esztendeje mohamedán vallásúak. Emiatt 1878-ban inkább kiköltöztek az akkor felszabadult, önállóvá lett Bolgárországból, mintsem hogy keresztény fejedelem alattvalói legyenek.

A pomákok kis töredékét kivéve a bolgárok is, mint a magyarok, keresztények ugyan, de a görög császár rábeszélésére nem a nyugati, akkoriban csupán római katolikus s az államtól elválasztott kereszténységet, hanem a keleti, az államhatalomnak alávelet kereszténységet fogadák el. Ez az a vallás, amelyet a magyarok görögkeleti vallásnak neveznek. Ez pedig a vallási téren ugyanaz, ami a kormányzás terén a bizantinizmus, a művészet terén pedig a bizanci izlés, kívül fényes, csillogó, de merev, haladásra, új alkotásra becső átalakításra alkalmatlan.

E vallás szerzetesei az örökösen egyforma istentiszteleten kívül nem foglalkoznak semmivel. A nyugati szerzetesek ifjakat tanítanak, betegeket ápolnak, mesterségeket űznek és ami fő, a tudományok terén ők vezetnek. Továbbá a nyugati keresztényeknél a papok segítik ugyan az államot, de nem szolgálják annak, hanem szabadok s ha a kormányzók igazságtalan törvényeket akarnak szerezni, ellent állnak.

A görögkeleti nemzeteknél az állam feje egyzersmind a vallás feje is, az állam nyelve egyttal a vallás nyelve is. Összeforrt tehát a két nagy társaság

az állam és a vallás, ahelyett, hogy nemes versenyre kelne.

Becsületükre legyen azonban mondván, a bolgárok vallási tekintetben is legjobban közelednek a nyugati kereszténységhez. Már 1860-ban majdnem mind katolikus keresztények akartak lenni és csak az orosz cár pénze, hatalma akadályozta meg őket ebben. 1916-ban a bolgárok nem csupán polgári téren, hanem egyházi téren is elfogadták a Gergely-naptárt. Ez mutatja, hogy a nyugati keresztényektől immár hajlandók a jobbat, helyesebbet megtanulni.

A közös szerencsétlenség, amely e világháborúban a magyart és bolgárt egyformán sújtotta, talán még jobban kölcsönös szeretetre és magbecsülésre fogja ösztönözni e két népet s ekként, bár mi nem vagyunk rokonok, mégis lehetünk egymással jó barátok. Ez pedig minden nyelvbéli rokonságnál többet ért

Dr. Karácsonyi János.

Újévi gondolatok.

Bár a végtelen időben

Évek mennek, évek jönnek...

Csak felettünk van hatalma,

Az éveknek, az időnek.

Hófehér lesz egy-egy hajszál...

A homlokodon redő támad...

Halkabb lesz a szíverése...

A kezünk is néha fárad...

És mi mégis tusakodunk, —

Nem akarjuk észre venni:

Fogy az élet — közelg a sir,

Hogy ma-holnap el kell menni!

Oh, a sir nem ellenségünk, —

Csak az év, mely tova suhan...

Reánk nézve minden mindenikben

Keserőség, vád annyi van!...

Megsiratott álmok, tervek

Nyomtalanul nem tűnnek el, —

Visszatérnek kísérteni

Az elmuló esztendővel.

Mint az árnyék kísért nyomon

Tévedésünk, minden hibánk,

És a sok jó, amit szólni,

Amit tenni elmulasztánk!

Ezért válunk olyan könnyen

Az elmuló esztendőből,

Ezért várjuk, hogy felettünk

Újév napja derüljön föl.

És a megtört, fáradt ember
Újra eszmél, életre kél...
Feled mindent, ami elmúlt:
Munkához fog, bizik, remél!

Péter Gábor.

Akit az ördög megkergetett.

Laji egyszerű szolgáltegyény volt egy módosabb gazda-embernél, Míg a többi legény vasárnap este táncolt, mulatott, neki kihálóba kellett mennie gazdája ökreivel.

Laji hát nagy busan fölére huzta szalmakalapját s elindult a négy ökrrel a *Szent Andrásné* kutja felé. Gyönyörű szépen sütött a holdvilág, mintha félig nappal lett volna, És nem volt seholy egy teremtet lélek, csak Laji a négy ökrével. Az ökrök csendesen legelészték, de Laji, az igazat megvallva, a nagy csendeségtől és egyedülvalóságtól egy kicsit félni kezdett. Eszébe jutott, hogy nagyanyja gyakran beszélt, hogy ez a *Szent Andrásné* kutja afféle tisztátalan hely. Kapott itt valaki az gyermekkorában egy csuporban valami iratot felakasztva egy bokorra, a mivel ha bekente volna magát, láthatatlanná lett volna, mert azt az ördögök vagy boszorkányok felejtették ott. Hallotta azt is, hogy többen látták az öreg *Göncölnét* erre felé karikázni a csömlő keréken, pedig már róla mindenki tudta, hogy boszorkányos tudománya van: megfejté a kapuzábját is, csakugy csobogott.

Szegény Lajinak elkezdett bórsózni a háta közepe. Eleinte próbált füttyörészni, hogy ne legyen egészen egyedül, de csakhamar félbehagyta, mert már a holdra se tudott barátságos szívvel felnézni: annak is olyan furcsa lett egyszerre a nézése. A legkülönösebb pedig az volt, hogy minél jobban ijedezett, annál erősebben érezte a szomjuságot: mintha valami huzta és tanította volna, hogy menjen a kuthoz és igyék.

Hajnal felé elszégyelte magát Laji barátunk; eszibe jutott, hogy jövő tavasszal sor alá kerül s milyen katonára lesz belőle? Összeszedte hát minden bátorságát s vitézül elindult a *Szent Andrásné* kutja felé. Szépen latérgyepelt a szélére, hogy behajolva igyék.

Észrevette, hogy milyen szép tisztán és szelípen néz most reá a hold a kut vizéből. Ettől egy kicsit megjuhászodotts mivel tükörhöz nem igen jutott, kezdte vizsgálni, hogy milyen furcsa alakja van neki amint a vizből kilátszik? Már épen a bajuszát keresgélte, hogy vajjon meglátszik e, mikor hirtelen egy irtéztos szörnyeteggel pillantott meg a feje felett a vízben. Akkora két sarva volt, mint egy kétágu torony. És akkora két szemé, mint két falusi sótarló.

— Szentséges szent Uristen! — gondolla magában Laji — ez éppen maga a valóságos ördög! Egy

pillanatig moccanni se mert, csak nézte a szörnyeteg képét a vízben. Mégis fel akart állni a kut széléről, de olyan lökést kapott hátulról, hogy maj belefordult fejével a vízbe. Erre már ő is csak felugrott s usgyél szaladni kezdett a falu felé, vissza se mert nézni, mert az ördög mindenütt nyomában volt. Még jobban lába közé kapta hát a földet s futott, esze nélkül hegyre fel, völgybe le, mert már mindenfelé szüknek kezdte látni a világot.

Reggel arra ébredtek az emberek, hogy valaki keresztül-kasul szaladgál a *Nagyréten*, mintha valami elől futna. Oda mentek s hát Laji. Nagynehezen lefogták s próbálták észére hozni: először édes tejjel, de a természete szemmeláthatólag jobban bevette a pálinkát. Attól aztán elmondta, hogy őt az ördög kergette s s csak ugy szabadult meg, hogy körbe futott, mint a nyul a kopó előtt.

— Azt mondja erre egy öregrendű ember nagyokosan:

— Te Laji! Hátha nem is az ördög volt:?

— Hát mi más lett volna? — kérdi megütözve Laji?

— Bizonyosan a Bimbó ökr volt — feleli az öreg — amelyiket magadhoz szoktattál, hogy mindenüvé megy utánad, mint a kutya. Az is a kuthoz ment inni s játszott veled, ahogy a fiatal marha szokott.

Laji sokáig nem akarta ezt elhinni; mert szégyelte, hogy ő a Bimbó elől szaladt volna olyan szorgalmasan; már sokkal szivesebben vette inkább az ördögöt. De később, mikor érdemes gazda-ember lett belőle, ő is belátta, hogy az ördög nem kívül van, hanem belebukik az emberekbe s onnan dolgozik ki felé minden kereszttyén jótét-lélek kárára és bosszúságára.

János deák.

A sors csúfsága.

Élt Kolozsvárt egy G. Sándor nevű vagyonos mérnök, akinek annyira szenvedélyévé vált az ivás, hogy a régi világban sokat jelentő százezer forintnyi vagyonát rendre a torkán szépen leöntögte.

Mikor már vége felé járt a vagyonának, mindenfelé kinevezésért folyamodott, hogy megélhessen és egyszer csak kinevezték vizimérnöknek a Duna szabályozásához.

— Ez aztán a sors csúfsága! — fakadt ki keserűen. Én, aki a vizet soha ki nem állhattam, az ország legnagyobb víze mellett kell, hogy leéljem most már egész hátra lévő életemet!

Rovintó.

Iskolai értesítők és nyomtatványok kaphatók a „Minerva” részvénytársaságnál, Kolozsvár, !! Mária királyné-utca 1. szám. !!

Miért?

Tanító: Mondja csak András gazda, mit csinál legkisebb fia, Jancsi?

András gazda: Az ősszel bevittem Vásárhelyre és beszegődtem Fekete uramhoz kovács mesterséget tanu'ni. Az anyja eleget búsul is miatta, azt mondja, hogy még valami baj éri, attól is fél, hogy ha felszabadul, nem tud majd megélni. Mit gondol tanító ur, helyesen cselekedtem-e?

— Ugy hiszem, András gazda, okosan tette, hogy a fiút mesterségre adta. Földecskéje nem elég nagy, hogy minden gyermekének megélhetést biztosítson. A fiu jó kezefogású, nem kell félni.

— Mem is attól félek én, inkább azon töprengek, ki rendezi el azt, hogy minden mesterségből annyi legyen, mint amennyire szükség van. Hogy van az, hogy földműves több van, mint szabó, szabó több, mint kéményseprő és így tovább?

— Ezt a dolgot elsősorban kiki maga rendezi el. Minden ember saját érdekében jól meggondolja, hogy mi legyen. Végeredményben pedig az állam is vigyáz arra, hogy ebben a kérdésben lehetőleg rend legyen.

— Ejnye, de jó is, hogy hallom ezt a szót, hogy állam. Sohase tudtam, hogy mi is az állam valójában, ha volna szives magyarázni, szivesen meghallgatnám.

— Mikor az emberek kezdtek csoportokban élni, szabályokba kellett foglalni, hogy kinek mihez van joga és kinek mi a kötelessége. De nem volt elég ezeknek a szabályoknak a megállapítása, mert ezen kívül arról is gondoskodni kellett, hogy valaki ezeket a szabályokat az emberekkel meg is tartassa. Így alakult ki az a helyzet, hogy az emberek vezetőt választottak. Ez a vezető pedig maga mellé társakat vett s így kormányozták a gondjukra bízott népet.

— Hát azzal mi lett, aki nem engedelmeskedett?

— Bizony azt megbüntették. Mert az állam vezetőjének mindenki engedelmeskedni tartozik. Az emberiség szaporodásával az állami élet is mind tökéletesebb lett. De akárhova vezessen is az idő, az állam az egyes emberek szervezkedése, amelynek az a főcélja, hogy az állam területén élő emberek boldogulását biztosítsa.

— Hogy biztosítja az állam a polgárok boldogulását

— Gondoskodik a belső békéről. S ha az ország ellenség támadja meg, katonáival igyekszik megvédeni az ország népeit az ellenség pusztításától.

— Hát ezt érteném, de nincs mindig háboru, békében mit csinál az állam?

— Törvényeket hoz, melyeknek az a céljuk, hogy minden ember megtalálja igazságát. Gondoskodik arról is, hogy a törvényeket minden ember meg is tartsa. Ezért bíróságokat tart fenn, akik az állam nevében ítéleteket hoznak. És végül gondoskodik arról is, hogy a törvények mindenkinek tudomására jussanak, gondja van arra is, hogy az állami kiadásokat ki is lehessen fizetni, ezért adókat szed, gondja van arra, hogy a lakosság a legkönnyebben élhessen; utakat, hidakat épít, stb.

— Értem már Tanító ur, de kérem ismétlje el csak még egyszer röviden, hadd jegyezsem meg magamnak jól a dolgot.

— Szivesen András gazda. Tehát, az állam az ő területén a legnagyobb hatalom. Egy feje van, akit királynak, fejedelemnek, vagy köztársasági elnöknek neveznek. Megvédi a polgárokat a belső és külső ellenség ellen, ezért tart katonaságot. Törvényeket hoz, amelyeket minden polgárnak meg kell tartani, azután pedig gondja van arra is, hogy a polgárok jóléte emelkedjék. Az állam vigyáz az egész lakosság gazdálkodására. Ha külföldről igen sok portékát hoznak be, vámokat szed. Ha kevesen mennek ipari pályára, jutalmakat tűz az iparosok részére. Előmozdítja a közérdekű vállalkozásokat. Szóval minden törekvésével azon kell lennie, hogy polgárai minél jobban boldoguljanak.

András gazda: Ugy látom, nem is valami könnyű dolog az állam szekerét jól vezetni.

Tanító: Jól mondja András gazda, jaj annak a népnek, amelynek rossz kormányzói vannak. De ne feledjük soha hogy az állam boldogulása legelső sorban a polgárok munkájától és szorgalmától függ.

* * *

Péter: Miért írják, hogy a hó áldást jelent a vetésekre nézve?

Tanító: A hóréteg, mint rossz melegvezető, megakadályozza a termő talaj melegének eloszlását, megvédi az őszi vetéseket a kifagyástól. Ezenkívül gázokat köt le a levegőből, melyek a hólével a talajba jutnak és mint növényi táplálékok a vetés hasznára vannak. Utakról, udvarokról összesepert havat halmozunk gyümölcsfák tövére, ezzel valóságos trágyázást végzünk másfelől az elolvadt hó odaszivárog, ahol a fagyökrézete mindjárt felhasználhatója.

Az egerek sem örülnek a hórétegnek s különösen ha a talaj le van fagyva, úgy a hó pusztulást jelent a mezei egerek számára.

Nem szemfedele tehát a hó a természetnek, hanem az a varázsos lepedő, ami alól minden megijedva, üdén kerül elő az éltető tavaszi napsugár nyomán.

Ipari rovat.

Emelkednek az árak.

A békekötés után jóideig nagy árcsökkenés volt minderre. Különösen az addig elzárt országokban mutatkozott nagyobb áresés, mert az elszigeteltség megszűnt és egyre erősebben jelentkezett a kínálat. Mindenki azt hitte, hogy ismét visszajönnek a régi boldog idők, amikor nyugodtan folytathatja ismét munkáját, amivel magának és embertársainak nyugodt megélhetését biztosítja.

Azonban csakhamar bebizonyosodott, hogy ez a reménység nem igen fog hamar megvalósulni. A háboru előtti olcsóságnak a rend és jószervezettség volt az oka. Kétféle gépek, elsőrangú szakmunkások, pompásan működő szállításközvetők szolgálták az egész emberiség javát, amelynek nagy részét elsodorta a háboru pusztító szele, úgy hogy évtizedek kellene hozzá, amíg ismét ott lehetünk, ahol a háboru kitörése előtti voltunk. Azaz, hogy csak kellenének, ha a békekötés szelleme gazdasági szempontból engesztelékenyebb és belátóbb lett volna. Ez azonban, sajnos nem következett be. Középeurópa országainak nyugalma ma is teljesen fel van dülva. Németországtól legfontosabb bányavidékeit és ipartelepét elvették. Ausztriát a békekötés minden komolyabb munkára képtelenné tette. Magyarország az ottani felfordulás miatt a legnagyobb nyomorúságba jutott, ugyanezt mondhatjuk Törökországról és Bulgáriáról is, az Osztrák-Magyar Monarkia területén alakult új államokat az átalakulás gondjai, valamint a külső és belső bajok annyira gyengítik, hogy még sokára lesznek abban a helyzetben, hogy erejüket kellőképpen tudják fejteni. Ily körülmények között valóban hosszú idő kell még ahhoz, hogy Középeurópa beteg teste valamennyire is meggyógyuljon.

Mint hogy pedig olcsóságról csak akkor lehet szó, ha a termelés a lehető legtökéletesebben folyik, erre a régen várt boldogságra egyelőre hiába várunk. Egyelőre az a helyzet, hogy újabban mindennek rohamosan emelkedik az ára. A nyár óta átlagosan egy negyedével 25% kal emelkedtek az árak, de vannak oly cik-

kek is, amelyekért ép kétszer annyit kell adni, mint amennyit a nyáron adtunk. Mivel pedig sem külföldön, sem belföldön nem várható a viszonyok javulása, a jövőt inkább sötétnek, mint rózsásnak látjuk.

Ép azért volna fontos, hogy az állam jó törvényekkel és bölcs intézkedésekkel segítségére jöjjön a dolgozó embereknek.

A malomipar sérelmei.

Kolozsváron megalakult az erdélyi és bánáti központi Malomszövetség. A Szövetség célja: fölvenni a küzdelmet a malomiparosok sérelmeinek megszüntetésére. A falu kismalmainak, melyekért lapunk hivatása szót emelni, sérelme az állami rendelkezések ellen első sorban az adóra vonatkozik, mert ezek jöllehet naponként 5, legföljebb 15 mázst őrölnek ki, rendkívül nagy adót kell fizetniök. A másik panaszuk az, hogy értékesítési piacukat elvesztették. A műmalmok ugyanis liszt kivételük elvesztése következtében a belföldet kénytelenek elárasztani és így műmalmi lisztet látunk azokban az üzletekben is, melyek eddig kis és középmalomoktól vásároltak.

Nagyon szükséges volna, hogy kis malmaink is kellő képviselést nyerjenek ebben a Szövetségben és a Szövetség godoskodjék, hogy egyik fontos céljának keresztülvételében, nevezetesen a különböző rendeletek végrehajtási módjainak kidolgozásával ne csak a nagy, hanem a kis malmokat is szolgálja. Lapunk szívesen áll a Szövetség rendelkezésére, ha ilyen törekvései lesznek.

Szén-gáz mérgezések az iparban.

A fával, szénrel és kőszénrel tűzhelyeinken és az ipar égető, melegítő eszközeinek üzemben tartásánál, sőt, még a vasaló kezelésénél is csinján kell banni. A tüzelő eszközök helyes átszellőzésére nem csak azért kell nagy gondot fordítani, mert elegendő meleget csakis így nyerünk, hanem egészségi okokból a miatt, mert az elégtelen meleget szolgáltató anyag levegő híján egy mérges gázzá, a szén-gázzá ég el. Ez a gyilkos gáz pedig semmivel sem árulja el magát, mert teljesen szagtalan. S mikor a tudatlan emberek olyat cselekednek, hogy a szénét éjszakára serpenyőben helyezik el a szoba közepén, vagy éppen bedugják a kályha csövét,

HELVÉZIA ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓTÁRSASÁG, CLUJ

Calea Regele Ferdinand (volt Ferencz József-út) 35. szám. — Telefon: 12—27.

Vezérképviselet: Hrad, Braşov, Cluj, Oradea-Mare, Cărgul Mureş, Timişoara, Sibiu, Deja, Déva és Satu-Mare.

Foglalkozik a biztosítás minden ágazatával. Olcsó díjtételek. Előnyös, modern kötvény-feltételek. Karteien kívül áll s így bármely intézetnél több évre lekötött biztosításokat, a lejárat előtt is saját felelősségére átvesz és kikapcsol.

Képviselet részére ügynökök felvételnek.

nehogy kimenjen a meleg, éjszaka észrevétlen a más-világra szenderednek. A széngázból ugyanis rendkívül kevés kell ahhoz, hogy halált okozzon, egy 70 kilós embert egy grammnál kevesebb is megöl. Egy liter tiszta széngáz már nyom egy grammot. Ugyan tiszta állapotba sohse férkőzik a közelünkbe, mert mindig levegővel keveredik. De részecskéi oly gyilkosan elevenek, hogy tudónk falán harmicszor annyi levegővel is kiállják a versenyt a vérbenyomuláskor. A pusztító hatás épen abban áll, hogy egyfelől félrelökődik a tüdő fölületén az éltető levegőt, másfelől a vérből kioltják az eleven életet. Aki széngázos levegőt lélegzik, az kábult lesz, feje fáj, arca kipirul, piros foltok lépnek föl a testen, lélegzése horkolássá fajul. A beteget gyorsan friss levegőre kell vinni és mélyen lélegzettelni.

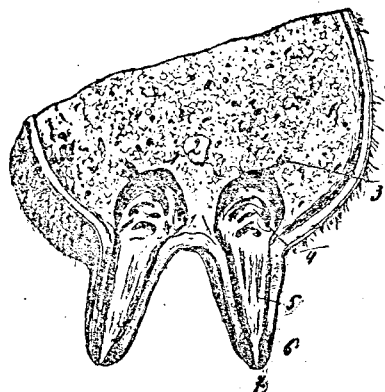
A fapiac.

Erdélyben a tűzifa ára alacsony. A szállítási viszonyok nehézsége folytán a magyar alföldre kevés fa került le. Magyarország általán kevés érdeklődést mutat úgy a román mint a tótföldi fa irányában a magyar korona alacsony állása miatt, hanem annál nagyobb mennyiségben szállítják Ausztriából a fát. Ott a magyar koronának nagy ára is van, viszont a Dunán olcsón is hozhatják le a fát. Ilyen okok miatt a román vasutak számára a fatermelők köbméterenként 87 leus áran szállítják a fát.

A kisiparosok — mint a „Consum“ írja — országos szervezkedésre készülnek. A kolozsvári ipartestület múlt vasárnapi közgyűlése után, megindult a kisiparosok országos szervezése, amely főleg hitelintézet felállítására, szövetkezetek létesítésére, behozatali és kiviteli kedvezmények elérésére és a kisipar fokozott védelmére irányul. Ugy a belügyi államtükárság mint az iparügyi vezérigazgatóság a legnagyobb jóindulattal kezeli a kisiparosok ügyét. Már most csak az van hátrá, hogy az ipartestületeket mindenütt megalakítsák és egy tömegbe kerüljön helyenként is az iparosság. Hiszen másképp nincs szóba állani. A termelés mai stádiumába el sem képzelhető, hogy egyesekkel beszéljenek meg nagy, egész osztályokra kiható ügyeket. Szervezetekkel, testületekkel érintkezni fognak, akik képviselik az összeség érdekeit. Félre tehát az elavult, vaskalapos gondolkozással! A mai embereknek élniök, haladniök kell!

Gazdasági és szövetkezeti élet

Hogyan képződik a tej. A mellékelt ábrán láthatjuk a tehén tőgyét keresztmetszetben. A kép mellett látható számok jelzik a tőgy egyes alkatrészeit

1. a tőgyet borító külső bőr. 2. a mirigy szövet. A tej az apró mirigysejtek választják ki a vérből és a kis tejhólyagocskákba gyűjtik össze, amelyekből a 3. számmal jelzett tejsatorna az u. n. tejmedencébe vezeti a tejet, amelyet a 4. szám

mutat. A tejmedencéből a tej a bimbócsatornába jut 5. sz. és azt, hogy onnan ki ne csepeghessen a 6. számmal jelzett záróizom gátolja meg. A 7. szám a bimbónyílást mutatja. A fejest sohasem a tőgy rángatásával, hanem a csecs fokozatos nyomásával, szorításával végezzük.

Helyreigazítás.

Múltkori számunkban Ugron István közleményébe hibák csúsztak be. A lap 4-ik oldalán a 2-ik hasábon a 8 és 9-ik sorban ez áll: „hogy biztosítsa nyelvének használatát, vallásának tovább fejlesztését, a helyes szöveg; „hogy biztosítsa nyelvének korlátlan használatát, vallásának szabad gyakorlatát s ősi kultúrájának tovább fejlesztését, — 5-ik lap 1-ső hasábon a 12-ik sorban: „nem volt egy speciális faji tulajdon“ helyett „nem volt egy speciális magyar faji tulajdon“ értendő.

Szerkesztői üzenetek.

Előfizető. A kolozsvári piaci árak szerint lapunk egész évi előfizetési árát: 44 leut furva kijárja: 1 litervéka buza ára, 1 $\frac{1}{2}$ liter szilviorium ára, 3 kg. dió ára, 1 litervéka szebb alma ára, 2 kg. szalonna ára, 30 tojás ára. Azt hisszük, egyik sem jelent túlságos nagy terhet, még a kisebb gazda számára sem. Különben negyedévre is lehet előfizetni és az csak 11 leu, tehát 8 tojás ára. Nem csodálkozunk, ha minden asszony kapva-kapva az alkalmon, hogy férje számára a lapot megrendelje s ezzel visszafartsa a korcsmától, ahol gazduram esetleg együltében egy félévi előfizetési díjat is elkölt. (22 leu.)

Egy magyar asszony. Hasonló irások közlését tervbé vettük. Üdvözet.

CAROL LASSEN, CLUJ
NEMZETKÖZI SZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT.

Gyűjtőkocsija fölvesz bármely államból rendelt gazdasági darabárut és azokat a rendelők vasutállomásain átadja. :: Rendkívül olcsó szállítási díjak.